

BURBUILA LEHERTU DAITEKEELA JAKIN ARREN, BITCOINA MONETA OFIZIAL BIHURTU DU EL SALVADORREK

Herritarren nahiaren kontra eginez eta nazioarteko finantza instituzioen aholkuei bizkarra erakutsiz, bere nahia gauzatu du Nayib Bukele presidenteak: El Salvadorreko moneta ofiziala bihurtu da bitcoin izeneko diru birtuala. Estatuek kontrolatuko ez zuten moneta zuten amets kriptodiruen oinarrian ziren anarko-kapitalistek. Helburua lortu dute, ultra-liberalismoan gara, eta espekulatuz aberastu nahi luketenen paradisia ere osatu dute. Anitz irabazi daiteke bitcoinekin, baina anitz galdu ere. Goiz ala berant burbuila espekulatiboa lehertuko dela diote ekonomialari anitzek.

JENOFA BERTHOKOIRIGOIN

Bitcoin El Salvadorreko moneta ofiziala bihurtu zen irailaren 7an. Lehen aldia da estatu batek bere moneta gisa ofizializatzen duela 2008ko krisi finantzarioaren biharamunean sorturiko moneta birtuala. Halakorik ez zuten nahi herritarrek –%70 aurka, zundaketen arabera–; ekonomialari andanak ere zuen alarma gorria pizturik; eta nazioarteko finantza instituzio boteretsuek ere ez zuten begi onez ikusten erabakia –Nazioarteko Diru Funtza eta Munduko Bankuak publikoki deitoratu zuten El Salvadorreko Gobernuaren xedea–. Hala eta guztiz ere, Bitcoin Legea ekainaren 9an bozkatu eta irailaren 7an legala bihurtu zuen Nayib Bukele presidenteak. Bitcoin ez pagatu ahal izateko "Chivo" aplikazioa sortu eta kargatzen zuen orori oparitu zion 30 dolarren heina kriptodiruz; eta 200 bat *Punto Chivo* leihatila instalatu berri dituzte –batzuk ez dute luzaz iraun, kontrako protesten baitan bakar bat baino gehiago dituztelako erre–.

Pentsa zitekeen "historiko" gisa aurkezturiko egun horretan balioa hartuko zuela monetak, baina ez: egunaren hastapenean 52.000 dolarreko balioa izatetik 46.000 dolarrekoa izatera pasa zen egunaren bukaerarako. Hori horrela, 24 orduz 2,7 milioi dolar galdu zituen El Salvadorrek, balioa galdu zuten 550 bitcoin erosi zituelako 28,4 milioi dolarretan. Herritarrek ere sentitu zuten merkatuaren fluktuazioa: "Nolaz egu-

na 30 dolarrekin hasi eta 28 dolarrekin bukatzen dut, jakinez dirua ez dudala ezertan gastatu?" zebiltzan galdezka sare sozialetan. Nonbait fluktuazio hau da kriptodiruen funtsaren albo-kaltea, eta ez dago saihesterik.

Baina zer da bitcoin eta zer dira nazioartean loraturiko 6.700 kriptodiruek? Supleki esplikatuz daiteke finantzaren esparruan emandako urrats berri hau? Moneta nazionalak ez bezala, kriptodiruek ez dira inprimitzen eta ez dago estatuturik, hots, banku zentralik trukaketen kontrolatzeko eta erregulatzeko. Algoritmoen bidez segurtatzen da iruzurrik ez egotea: bitcoin bat erosterakoan, kriptodiruen sareko kideek –*meatzari* deitutakoek– jasotzen dute informazioa, ahal bezain laster asmatu beharreko kalkulua matematiko batekin –*Proff of work* edo "Lanaren frogia" deitzen zaio fase honi–. Kalkulua asmatzeak dakar bitcoinen sorrera, kalkulua argitu dutenak bitcoinez sarituz gainera, eta bide batez, transakzioa benetakoa eta zintzoa dela segurtatuz. Azkenean, *Proff of work*-ek banku zentralaren funtzioa betetzen dute –ordenagailuen aktibitateak kostu ekologiko ikaragarria ondorioztatuz (ertz hau ondoko *Net Hurbil*-ean jorratuko dugu)–. Dena dela, bitcoin kopurua 21 milioitara mugatua da, Satoshi Nakamoto ezizenaren gibelean den sortzaile anonimoak horrela programaturik afera. Gaurko egunean bitcoinen %80 sorturik da eta algo-

ritmoei segi, 2140an sortuko da azkena, ordura arte ekoizpena bakanduz. Une oro eskaria eta eskaintzaren arabera eraldatuz doa kriptodiruen balioa: erosle gutxiago denean balioa txikiagoa du eta alderantziz, erosle gehiago denean balio handiagoa. Finantza merkatuan bezala beldurrak, zurrumurruak eta imitazioak pisu handia dute kriptodiruen esferan, eta ez denez erregulazio mekanismorik, balioa alde batera edo bestera doa, krak baten arriskua erreala bihurtuz. Irailaren 7 horretan Bukelek uste bazuen ere balioak gora egingen zuela, behera egin zuen, 2,7 milioi dolarren heina lapurtuz salvadortarrei. Ongi etorri ultraliberalismora, kapitalista espekulatzailak amesturiko errealitate birtual errealerara.

HEGOKO HERRIETAN GORA DOA

Alta, berea laudatzen segitu zuen Bukelek: "Berrikuntza guztiek bezala bitcoinen prozesuak ere ikaskuntza fase bat eskatzen du. Etorkizunerako bide guztiak horrelakoak dira, eta ez da guztia egun batean lortuko, ezta hilabete batean ere. Iraganeko paradigmak hautsi behar ditugu, lehen mundurantz egiteko eskubidea du El Salvadorrek". Iparreko herri aberatsen multzora sartzeko bide gisa ikusten du beraz bitcoin.

Erabaki honi esker salvadortarrek 400 milioi dolar aurreztuko lituzkete, bitcoin hautatuz gero, diasporatik bidalitako soson gaineko banku gastuak

SALVADORTARRAK AURKA.

Bitcoina El Salvadorko moneta ofizial bilakaraztearen aurka da herritarren %70. Behin baino gehiagotan aterata dira karrikara desadostasuna adierazteko.

arras apalagoak izanen dituztelako. Pisu handia du diasporak 6,5 milioi herritar dituen herri ttipi honetan: BPGaren %22 osatzen du honek igorritako dirutzak. Bestalde, bankuen zerbitzurik ez dutenek bitcoina erabiltzeko aukera luketela errepikatzen dabil presidentea –%70ak ez du banku konturik El Salvadorren–.

Financial Times-ek plazaraturiko *Cryptocurrencies: developing countries provide fertile ground* ("Kriptodirua: garapen bidean diren herrien lur eman-korra") artikuluan ageri da Hegoko herri andana batean dutela kriptodiruek fama ona. Sektorea aztertzen dabilen Chainalysisen sailkapenari segi, moneta hauen hoge erabiltzaile nagusien artean ia guztiak dira garapen bidean diren herriak –AEB izan ezik–. Saharaz hegoalde-

ko Afrikan dira bitcoin gehien trukatzeko. Hots, finantza eta banku sistema kaskarra duten herrietan dabil indartsu, hala beharrez, besterik ez dutelako –dema-gun, inflazioak joa duen Nigeria, lekuko monetarik gabe eta dolarraren menpe den El Salvador eta finantza krisi bortitza bizi duen Libano–.

El Salvadorreko Gobernuaren erabakiak ez du bitcoinaren erabilpena orokortuko, Cesar Villalona ekonomialariaren ustez: "Kalean bitcoina ez da erabilia eta ez da erabiliko. Azkenean, haien helburuak betetzeko dabilta: "Chivo"-ren kutxazainen negozioarentzat, aberats bakar batzuen espekulaziorako eta diru zikina zuritzeko". Orokorki, eguneroko salerosteetan ez da usu erabilia eta monetari lotzen zaizkion hiru funtzioak ez

ditu osoki betetzen (trukerako medioa, balorea erreserban mantentzeko medioa eta balorea zenbatzeko unitatea), justuki aldakorregia delako. Haatik, kontrol-ezak eta anonimotasunak ahalbidetzen ditu Villalonak zerrendaturiko helburuak.

Goiz ala berant krak bortitz bat gertatuko dela diote gehienek. Haien artean dugu David Golumbia ikerlari eta informatikaria: "Burbuila espekulatiboa da. Duela gutxi, bitcoin batek 20.000 dolar balio zituen, gaur berriz 4.000 dolar. Burbuila lehertuko da, eta berri ona dela uste dut, jende askori eragotziko diolako bitcoinean inbertituz dirua galtzea". Iparrereko herrien postura segitu eta arretaz jokatu beharko lukete Hegoko herriek, sistema kraskatuko denean kolpea ikaragarri bortitza izanen delako. ●

Betaurrekoak
Lente oftalmikoak
Ukipen-lenteak
Optometria

Hernani 23 · 20004 Donostia

T. 943 420 624

info@zinkunegioptika.com

www.zinkunegioptika.com

ZINKUNEGI
OPTIKA